

v evropské politice (28. 11. – 4. 12. 2016)

Událost týdne:

4. listopadu proběhlo v Rakousku opakované druhé kolo prezidentských voleb, v němž pravděpodobně zvítězil nezávislý kandidát, ekonom a bývalý člen Strany zelených Alexander Van der Bellen nad členem pravicově populistické Svobodné strany Rakouska (FPÖ) Norbertem Hoferem, který proslul silným protiimigračním postojem. Ačkoliv korespondenční hlasy se začaly sčítat až následující den, je podle televizní stanice ORF téměř jisté, že po sečtení asi 70 % hlasů zhruba 7 % náskok Van der Bellena již ohrožen nebude. Den před konáním opakovaného druhého kola voleb prošel Vídní asi stočlenný pochod protestující proti Hoferovi, jehož účastníci označili Hofera za antidemokrata a FPÖ za nástupnickou organizaci NSDAP. Kandidaturu Hofera naopak podpořila řada evropských pravicově populistických politiků a stran, například nizozemský předseda Strany pro svobodu (PVV) Geert Wilders, předsedkyně francouzské krajně pravicové Národní fronty (FN) Marine Le Penová či německá Alternativa pro Německo (AfD). Druhé kolo prezidentských voleb proběhlo už v květnu a zvítězil v něm Van der Bellen, ústavní soud však výsledky hlasování pro formální nesrovnalosti při sčítání hlasů zrušil.

28. listopadu vypovídal prostřednictvím videokonference z ruského Rostova na Donu před ukrajinským soudem svržený ukrajinský prezident Viktor Janukovyč. Janukovyč byl vyslýchán v souvislosti se střelbou do účastníků demonstrací před třemi lety, jež rozpoutalo Janukovyčovo odmítnutí podepsat připravenou asociační dohodu s EU. Exprezident uvedl, že se od počátku stavěl proti použití zbraní a krveprolití. Je podle něj ale možné, že příkaz k rozehnutí demonstrantů vydal jeho tehdejší kancléř Serhij Ljovočkin, Janukovyč o tom však dle vlastních slov nemá žádné důkazy. Ukrajinský generální prokurátor Jurij Lucenko sdělil Janukovyčovi v přestávce jednání soudu, že je podezřelý z vlastizrady. Janukovyč pobývá od svého svržení v roce 2014 v ruském exilu.

29. listopadu informoval zpravodajský portál Českého rozhlasu, že nizozemští poslanci přijali zákon o úplném či částečném zákazu zahalování tváře v nemocnicích, ve školách, v institucích státní správy a v hromadné dopravě. Výjimkou budou roušky nezbytné z hygienických a zdravotních důvodů. Hlavním důvodem předložení zákona je dle jeho iniciátora Marka Ruttea bezpečnost, nikoliv náboženství. Nizozemské muslimky ho však považují za útok na jejich svobodu oblékat se dle vlastního uvážení.

1. prosince oznámil francouzský prezident François Hollande, že se rozhodl nekandidovat v nadcházejících jarních prezidentských volbách. Stav francouzského hospodářství se sice zlepšuje, ale pozvolněji, než slíbil. Hollande, který si je vědom nízké podpory voličů, se svým rozhodnutím nekandidovat podle vlastních slov snaží mimo jiné předejít rozpadu demokratické levice, zejména Socialistické strany, která nyní disponuje spolu se svými spojenci většinou v parlamentu. V návaznosti na Hollandovo rozhodnutí se jako o nejpravděpodobnějším vítězi primárek francouzských socialistů začalo hovořit o současném premiéru země Manuelu Vallsovi, který by kvůli prezidentské kandidatuře měl podle očekávání francouzských médií odstoupit z premiéřské funkce.

4. prosince odmítli v referendu Italové ústavní reformy, které měly zjednodušit fungování politického systému země a současně posílit jeho stabilitu. Reformy měly zdůraznit roli Poslanecké sněmovny a oslabit pozici Senátu, jenž měl pozbýt pravomoci svrhnout vládu či blokovat zákony. O reformy se zasazoval premiér země Matteo Renzi, jenž s výsledky plebiscitu spojil své další setrvání v čele středolevé vlády. Po porážce v referendu ohlásil, že následující den podá demisi.

Telegraficky

- Dne 28. listopadu se novým předsedou britské euroskeptické strany UKIP stal Paul Nuttal, který stranu zastupuje i v Evropském parlamentu. Z vedení strany současně odešel její bývalý předseda Nigel Farage, který odmítl, že by se na vedení strany podílel z pozadí.
- Dne 29. listopadu zveřejnila Mezinárodní organizace pro migraci údaje, dle kterých dorazilo do Evropy během letošního roku celkem 372 128 migrantů, většina z nich migrační trasou vedoucí přes Středozemní moře. 4 690 osob cestu nepřežilo nebo je pohřešováno.

